

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1396

Vragen van de leden **Martens-America** en **Aukje de Vries** (beiden VVD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Minister scheldt FINEB-schulden Bonaire kwijt»* (ingezonden 13 januari 2025).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 februari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1135.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Minister scheldt FINEB-studieschulden Bonaire kwijt»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat was de reden voor het Bestuurscollege van Bonaire om een kwijtschelding van deze FINEB-studieschulden bij u aan te vragen en deed zij dit mede namens de Bestuurscolleges van Sint-Eustatius en Saba?

Antwoord 2

FINEB-studieleningen werden tussen 2004 en 2010 verstrekt door de stichting Fundashon Finansiamentu di Estudio di Bonaire (FINEB) aan studenten van Bonaire die gingen studeren op Bonaire, Curaçao, Aruba of in Europees Nederland. De stichting FINEB werd gefinancierd door Bonaire. Na de staatkundige hervorming van 2010 heeft de Nederlandse Staat de vorderingen die de stichting FINEB had op de studenten overgenomen. Dit is vastgelegd in een akte van cessie. Met Bonaire is destijds overeengekomen dat de Staat, en in dit geval de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de studieschulden int en dat de opbrengsten met aftrek van de gemaakte uitvoeringskosten, werden afgedragen aan het Openbaar Lichaam Bonaire. In de praktijk werden de FINEB-schulden geïnd door de Rijksdienst Caribisch Nederland namens DUO. Inmiddels zijn de opbrengsten van het innen van studieleningen dusdanig teruggelopen dat deze niet meer in

¹ Dossier Koninkrijksrelaties, 8 januari 2025, «Minister scheldt FINEB-studieschulden Bonaire kwijt», via <https://dossierkoninkrijksrelaties.nl/2025/01/08/minister-scheldt-fineb-schulden-bonaire-kwijt/>.

verhouding staan tot de kosten van de inning. Het innen van deze schulden heeft daarmee geen financiële meerwaarde meer. Het Bestuurscollege van Bonaire heeft begin 2024 aan mij een verzoek gedaan tot kwijtschelding van de openstaande FINEB-studieschulden. In haar verzoek vraagt het Bestuurscollege aandacht voor deze studieschulden, omdat zij de situaties rondom het terugbetalen van deze studieleningen zorgelijk achtte. Dat kwam onder meer omdat een deel van de FINEB-debiteuren door de geldende terugbetaalvoorwaarden problemen hadden met het terugbetalen van deze studieschulden en daardoor in financieel schrijnende situaties terecht zijn gekomen. Aangezien de FINEB alleen betrekking had op Bonairiaanse studenten, zijn de Bestuurscolleges van Sint-Eustatius en Saba niet betrokken.

Vraag 3

Klopt het dat u in uw meest recente brief over studiefinanciering en -schulden niets heeft gedeeld over uw voornemen om de FINEB-studieschulden kwijt te schelden?²

Antwoord 3

Ja, dat klopt. Vanwege de complexiteit van de (juridische) vormgeving van de FINEB-leningen heeft het enige tijd geduurd voordat ik een beslissing kon nemen op het verzoek van het Bestuurscollege van Bonaire. Op het moment dat de in de vraag genoemde Kamerbrief over studiefinanciering naar de Kamer werd verstuurd was nog onduidelijk hoe de kwijtschelding van de openstaande FINEB-schulden zou kunnen worden vormgegeven.

Vraag 4

Kunt u uw overwegingen om deze studieschulden kwijt te schelden delen met de Kamer?

Antwoord 4

Ik heb het besluit genomen om de nog openstaande FINEB-studieschulden per 1 januari 2025 kwijt te schelden, omdat de wijze waarop FINEB-studieleningen zijn verstrekt verouderd is en niet meer bij deze tijd past. Deze leningen zijn niet verstrekt op basis van OCW-wetgeving, maar op basis van een individuele overeenkomst gesloten tussen de stichting FINEB en de student. De voorwaarden die van toepassing waren op de FINEB-studieleningen passen dan ook niet goed binnen het systeem van de studiefinanciering zoals we dat nu kennen. Zo moesten FINEB-debiteuren een rente van 10% betalen en moest er altijd iemand als borg fungeren. In de praktijk waren dat meestal de ouders. Als de debiteur zelf niet kon betalen, werd de schuld bij de borg geïnd. Dit kon tot financieel schrijnende situaties leiden. Studieleningen die worden verstrekt op basis van de Wet studiefinanciering 2000 (WSF 2000) of de Wet studiefinanciering BES (WSF BES) verschillen, zowel juridisch als in de uitwerking, dan ook sterk van FINEB-leningen.

Vraag 5, 6 en 7

Kunt u aangeven om hoeveel FINEB-studieschulden het ging? Zo nee, waarom niet?

Klopt het dat de gemiddelde lening 17.500 dollar ($\pm$ € 16.972,-) bedroeg? Kunt u schetsen hoeveel in totaal nu kwijtgescholden is?

Antwoord 5, 6 en 7

Nadat het Ministerie van OCW na 2010 de vorderingen die de FINEB had op de studenten heeft overgenomen waren er nog 650 openstaande dossiers (debiteuren). Het gemiddelde leenbedrag was op dat moment \$ 13.941.³ Van de 650 dossiers zijn er tot en met 31 december 2024 277 afgehandeld en gesloten. Dit als gevolg van volledige afbetaling van de schuld of bijvoorbeeld overlijden van de debiteur. Per 1 januari 2025 zijn de nog openstaande studieschulden van de resterende 373 debiteuren kwijtgescholden. Het gaat

² Kamerstuk 31 288, nr. 1161.

³ Alle bedragen zijn inclusief geprognosticeerde rente.

om een totaalbedrag van \$ 4.378.045. Het gemiddelde leenbedrag per 31 december 2024 bedroeg \$ 11.737.

Vraag 8

Uit welk begrotingsartikel wordt het kwijtschelden van deze schulden gedekt?

Antwoord 8

Een beperkt deel van het totaalbedrag aan openstaande schulden stond op de begroting van OCW. Het gaat om een bedrag van \$ 368.853. De rest, \$ 4.009.192, stond op de begroting van het Openbaar Lichaam Bonaire. De gelden voor het verstrekken van de leningen zijn destijds aan de FINEB verstrekt door Bonaire. Nadat het Ministerie van OCW de vorderingen op de studenten heeft overgenomen van de FINEB werden de opbrengsten – na aftrek van de uitvoeringskosten – nog steeds overgemaakt aan Bonaire, conform hetgeen was overeengekomen in de akte van cessie. Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft de nog openstaande post inmiddels afgeschreven op de begroting.

Voor het Ministerie van OCW geldt dat het tussen 2010 en 2011 met de overgang naar de WSF BES tijdelijk heeft voorzien in een voortzetting van de rechten die studenten onder de FINEB hadden opgebouwd. Daarvan stond op 31 december 2024 nog een bedrag van \$ 368.853 open. Kwijtschelding van deze schulden wordt altijd op artikel 11 verwerkt.

Vraag 9

Klopt het dat er voor BES-studenten drie varianten studieleningen zijn: WSF BES, DUO en FINEB?

Antwoord 9

Studenten van Bonaire, Saba of Sint-Eustatius komen in aanmerking voor studiefinanciering op grond van de WSF BES als zij ervoor kiezen om op een van deze drie eilanden te gaan studeren,⁴ in een van de andere landen van het Koninkrijk, in de overige Caribische regio, bijvoorbeeld Colombia, Puerto Rico of de Dominicaanse Republiek, of in Canada of de VS. Als studenten van Bonaire, Saba of Sint-Eustatius in Europees Nederland gaan studeren, komen zij in aanmerking voor studiefinanciering op grond van de WSF 2000. Het gaat dus altijd om één van de twee.

Als deze studenten in Europees Nederland gaan studeren komen ze wel ook in aanmerking voor een (eenmalige) opstarttoelage op grond van de WSF BES. Deze toelage is er om te kunnen voorzien in de eerste kosten voor de reis naar Europees Nederland en de kosten voor bijvoorbeeld (winter)kleding en de inrichting van de studentenkamer.

Voor FINEB-studieleningen kwamen alleen studenten van Bonaire in aanmerking. Deze leningen worden sinds 2010 niet meer uitgegeven.

Vraag 10

Klopt het dat de taak van de FINEB als verstrekker van studiefinanciering is overgegaan naar DUO?

Antwoord 10

DUO heeft de FINEB niet overgenomen, maar voorziet in het verstrekken van studiefinanciering voor studenten van Caribisch Nederland op grond van de WSF BES of de WSF 2000.

De stichting FINEB verstreekte tussen 2004 en 2010 studieleningen aan studenten van Bonaire. Bonaire voorzag in de financiering van deze stichting. Na de staatkundige herinrichting van 2010 heeft de FINEB haar taken gestaakt en is de stichting opgeheven. Na 2010 zijn geen FINEB-leningen meer verstrekt. Daarnaast werd met de staatkundige herinrichting het Ministerie van OCW verantwoordelijk voor de studiefinanciering van de studenten op Caribisch Nederland. Sinds 2010 is de WSF BES van toepassing op studenten van Caribisch Nederland die in de regio gaan studeren. Deze regelgeving wordt uitgevoerd door DUO en de Rijksdienst Caribisch Nederland.

⁴ In de praktijk betekent dat alleen Bonaire, omdat de Saba en Sint-Eustatius geen mbo-, hbo- of wo-onderwijsinstelling kennen.

Vraag 11

Tot wanneer konden BES-studenten een FINEB-studiefinanciering krijgen?

Antwoord 11

FINEB-studieleningen werden verstrekt tussen 2004 en 2010.

Vraag 12

Kunt u aangeven wat de leenvoorwaarden voor een FINEB-studielening waren?

Antwoord 12

Destijds zijn de FINEB-leningen afgesloten onder de voorwaarden zoals neergelegd in de overeenkomst tussen de FINEB en de student. Op deze overeenkomsten waren de Algemene- en Leningsvoorwaarden van de FINEB van toepassing.⁵ Zo werd de FINEB-lening afgesloten tegen 10% rente en werd er een borg aangesteld. Ook moest bijvoorbeeld, afhankelijk van de hoogte van de lening, de schuld in een vastgesteld aantal maanden worden terugbetaald.

De terugbetalingsvoorwaarden zijn in oktober 2013 op enkele punten versoepeld. Zo werd de terugbetalingsperiode verlengd, en gold vanaf die tijd dat de nog openstaande FINEB-lening werd kwijtgescholden als de debiteur kwam te overlijden. Tot die tijd ging de schuld bij overlijden over op de borg. In de bijlage treft u de herziene terugbetalingsvoorwaarden zoals die golden vanaf oktober 2013 tot en met 31 december 2024. Voor de punten die niet zijn versoepeld, zoals de hoogte van de rente en het aanstellen van een borg, golden nog steeds de eerder genoemde Algemene- en Leningsvoorwaarden van de FINEB.

Vraag 13

Bestond er in de terugbetalingsregeling de mogelijkheid tot opschorting van terugbetaling indien terugbetalen tijdelijk niet wenselijk was?

Antwoord 13

Nee, deze mogelijkheid bestond niet.

Vraag 14

Klopt het dat u een beleidsreactie op een vergelijkend onderzoek naar de WSF 2000 en de WSF BES heeft toegezegd voor het voorjaar van 2025?

Antwoord 14

Ja, dat klopt.

Vraag 15

Vond u het niet passender om een verzoek tot kwijtschelding uit te stellen tot de resultaten van dit onderzoek binnen waren en de Kamer zo beter deelgenoot te maken van uw afwegingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 15

De beslissing tot kwijtschelding van de nog openstaande FINEB-schulden staat los van de afwegingen die ik nog zal maken in het kader van het vergelijkend onderzoek naar de WSF BES en de WSF 2000, omdat de FINEB-leningen sterk verschillen van leningen aangegaan onder de WSF BES of de WSF 2000.

Ik vond het daarnaast belangrijk om zo snel mogelijk een beslissing te nemen op het verzoek van het Bestuurscollege van Bonaire over deze kwijtschelding. In het bijzonder met het oog op de belangen van de FINEB-debiteuren. Zoals hiervoor aangegeven was de wijze waarop FINEB-studieleningen zijn verstrekt verouderd en passen de voorwaarden van deze leningen niet meer bij deze tijd.

⁵ Deze kunnen worden geraadpleegd via de website van de Rijksdienst Caribisch Nederland: <https://www.rijksdienstcn.com/onderwijs-cultuur-wetenschap/studiefinanciering/fineb/lening>.

Bijlage

Voorwaarden FINEB-leningen⁶

Onderwerp	Oude voorwaarden (tot oktober 2013)	Nieuwe voorwaarden (vanaf oktober 2013)
Moment terugbetalen	De lening moet binnen zes maanden na afronding van de studie worden terugbetaald. Als u vroegtijdig bent gestopt met uw opleiding, dan moet u met ingang van de maand na het stopzetten van uw studie de lening hebben terugbetaald. In beide gevallen had u hiertoe zelf actie moeten ondernemen.	U moet gaan terugbetalen met ingang van de datum die RCN-Studiefinanciering noemt in de brief die u over uw studieschuld heeft ontvangen.
Rente	Er wordt rente berekend vanaf het moment dat de lening moet worden terugbetaald. De renteberekening is dus met terugwerkende kracht.	Als u de studielening terugbetaalt vóór de datum die in de brief van RCN-Studiefinanciering staat, wordt er geen rente berekend.
Terugbetalingsperiode	Afhankelijk van de hoogte van de lening, moet deze worden terugbetaald in een vastgesteld aantal maanden.	Als het maandbedrag te hoog is, kan de terugbetalingstermijn worden verlengd naar maximaal 10 jaar.
	Voor (voormalige) LOFO-studenten geldt een kortere terugbetalingstermijn van maximaal 5 jaar.	Voor (voormalige) LOFO-studenten geldt een maximale terugbetalingstermijn van 10 jaar.
Draagkrachtmeting	Er wordt bij de terugbetaling geen rekening gehouden met de draagkracht van de debiteur en/of de borg.	Er kan een verzoek om draagkrachtmeting worden ingediend. Bij de vaststelling van het maandbedrag wordt rekening gehouden met het inkomen.
	Er wordt geen bedrag kwijtgescholden.	Als uit de draagkrachtberekening blijkt dat ook de borg minder kan aflossen, dan wordt voor dat kalenderjaar het verschil kwijtgescholden.
Gedeeltelijke kwijtschelding	Voor studenten die in Nederland hebben gestudeerd geldt, dat maximaal \$ 1.118,- (NAf 2.000,-) wordt kwijtgescholden.	Voor studenten die in Nederland hebben gestudeerd geldt, dat maximaal 1/3e van de hoofdsom wordt kwijtgescholden. Als de maximale aftrek van \$ 1.118,- voordeliger is, dan wordt deze aftrek gebruikt.
	U komt in aanmerking voor gedeeltelijke kwijtschelding als u binnen zes maanden na uw studie heeft gewerkt op één van de eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen.	U komt ook in aanmerking voor gedeeltelijke kwijtschelding als u niet binnen zes maanden na uw studie heeft gewerkt op één van de eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen.
	Wanneer u langer over uw opleiding heeft gedaan dan de standaardduur, dan wordt naar verhouding (naar rato) geen bedrag kwijtgescholden.	Wanneer u langer over uw opleiding heeft gedaan dan de standaardduur, dan heeft dat geen negatieve gevolgen voor de gedeeltelijke kwijtschelding.
	Heeft u minder dan vijf jaar gewerkt, dan zal de kwijtschelding naar verhouding van de door u gewerkte aantal jaren zijn. Niet volledig gewerkte jaren tellen niet mee voor het vaststellen van de kwijtschelding.	Heeft u minder dan vijf jaar gewerkt, dan wordt gekeken naar het aantal gewerkte maanden. Dit betekent, dat ook niet volledig gewerkte jaren naar rato meetellen voor het vaststellen van de kwijtschelding.
Overlijden	Mocht u komen te overlijden, dan zal de openstaande FINEB-lening verder worden ingevorderd bij uw borg of uw nabestaanden.	Mocht u komen te overlijden, dan zal de openstaande FINEB-lening niet verder worden ingevorderd bij uw borg of uw nabestaanden.

⁶ Terug te vinden op de website van de Rijksdienst Caribisch Nederland:
<https://www.rijksdienstcn.com/onderwijs-cultuur-wetenschap/studiefinanciering/fineb/nieuwe-voorwaarden>.